

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 20ής Ιουλίου 2020

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ιταλίας για το 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ιταλίας για το 2020

(2020/C 282/12)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διάρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019 η Επιτροπή υιοθέτησε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στην εν λόγω στρατηγική ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή θέσπισε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ιταλία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία η Επιτροπή θέσπισε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ.
- (2) Η έκθεση χώρας του 2020 για την Ιταλία δημοσιεύτηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Ιταλίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019 ⁽³⁾ («ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019»), η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις οι οποίες είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη καθώς και η πρόοδος της Ιταλίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Από την ανάλυσή της, η

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

⁽³⁾ ΕΕ C 301 της 5.9.2019, σ. 69.

Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ιταλία εμφανίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, το υψηλό δημόσιο χρέος και η παρατεταμένη υποτονική δυναμική της παραγωγικότητας συνεπάγονται κινδύνους με διασυνοριακό αντίκτυπο, σε συνθήκες υψηλής ανεργίας και ακόμη υψηλού επιπέδου μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ).

- (3) Στις 11 Μαρτίου 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επίσημως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκει έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, σοκ στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Η πανδημία προκάλεσε μεγάλο οικονομικό σοκ, το οποίο έχει ήδη επιφέρει σοβαρές επιπτώσεις στην Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή υιοθέτησε ανακοίνωση με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- (4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τυχόν μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένα χρονικά και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατικό έλεγχο και σε έλεγχο από ανεξάρτητη δικαστική αρχή.
- (5) Στις 20 Μαρτίου 2020 η Επιτροπή υιοθέτησε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η γενική ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου (*), διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής οικονομικής κάμψης. Στην ανακοίνωσή της της 20ής Μαρτίου 2020, η Επιτροπή θεώρησε ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής οικονομικής κάμψης λόγω της πανδημίας COVID-19, οι συνθήκες επέτρεπαν την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής και ζήτησε από το Συμβούλιο να επικυρώσει το εν λόγω συμπέρασμα. Στις 23 Μαρτίου 2020 οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συντάχθηκαν με την εκτίμηση της Επιτροπής και συμφώνησαν ότι η σοβαρή κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας απαιτεί αποφασιστική, φιλόδοξη και συντονισμένη αντίδραση. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Σε ό,τι αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, μετά από σύσταση της Επιτροπής, να υιοθετήσει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά, ενώ δίνει παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για το συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του συμφώνου.
- (6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, το μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να προετοιμάσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, με την ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς και για να αντλήσουν διδάγματα από την κρίση.
- (7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε την ευελξία που παρέχει η εσωτερική αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση κατέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας. Βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών συγκαταλέγονται στα κύρια στοιχεία για την ανάπτυξη ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

(*) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1467/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 6).

- (8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια μέσω των κανονισμών (ΕΕ) 2020/460 ⁽⁵⁾ και (ΕΕ) 2020/558 ⁽⁶⁾ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παράσχουν πρόσθετη ευελιξία καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για τη λογιστική χρήση 2020-2021. Η Ιταλία ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που πλήττονται περισσότερο.
- (9) Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 ενδέχεται να είναι άνιστα κατανομημένες στις περιφέρειες και τα εδάφη της Ιταλίας λόγω μακροχρόνιων οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων, αποκλίσεων ως προς το δυναμικό ανταγωνιστικότητας και του βαθμού εξάρτησης από τον τουρισμό. Αυτό το ενδεχόμενο συνπάγεται κίνδυνο να διευρυνθούν οι περιφερειακές και εδαφικές ανισότητες στο εσωτερικό της Ιταλίας, επιδεινώνοντας τις αποκλίνουσες τάσεις μεταξύ των λιγότερο και των περισσότερο ανεπτυγμένων περιφερειών, μεταξύ των κοινωνικών περιφερειών και των υπόλοιπων αστικών περιοχών, καθώς και μεταξύ ορισμένων αστικών και αγροτικών περιοχών. Σε συνδυασμό με τον κίνδυνο να αποδυναμωθεί προσωρινά η διαδικασία σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις πολιτικής.
- (10) Στις 30 Απριλίου 2020 η Ιταλία υπέβαλε το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2020.
- (11) Η Ιταλία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος.
- (12) Με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, η κυβέρνηση αναμένει ότι το ονομαστικό ισοζύγιο θα επιδεινωθεί από έλλειμμα 1,6 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) το 2019 σε έλλειμμα 10,4 % του ΑΕΠ το 2020. Το έλλειμμα προβλέπεται να μειωθεί σε 5,7 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ, μετά τη σταθεροποίησή του στο 134,8 % το 2019, αναμένεται να αυξηθεί στο 155,7 % το 2020 σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από τη μεγάλη αβεβαιότητα που οφείλεται στην πανδημία COVID-19. Υπάρχουν κίνδυνοι στους οποίους βασίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις, συγκεκριμένα το σημαντικό μέγεθος των δημόσιων εγγυήσεων και η αστάθεια των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων.
- (13) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19 και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, η Ιταλία έλαβε εγκαίρως δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της ικανότητας του συστήματος υγείας της, την αναχαίτιση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανέρχονται στο 4,5 % του ΑΕΠ το 2020. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την ενίσχυση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της πολιτικής προστασίας, την επέκταση των συστημάτων συμπλήρωσης του μισθού και τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης στους αυτοαπασχολούμενους και στις επιχειρήσεις. Επιπλέον, η Ιταλία έχει θεσπίσει μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στην παροχή στήριξης της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις, όπως αναβολές της καταβολής φόρων και δανειακές εγγυήσεις. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η Ιταλία συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που προσδιορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 13ης Μαρτίου 2020. Η πλήρης εφαρμογή των μέτρων έκτακτης ανάγκης και των υποστηρικτικών δημοσιονομικών μέτρων, και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών στην επίτευξη συνενών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων όταν επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.
- (14) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και εάν οι πολιτικές παραμείνουν αμετάβλητες, προβλέπεται ότι το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης της Ιταλίας θα είναι -11,1 % του ΑΕΠ το 2020 και -5,6 % του ΑΕΠ το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθει στο 158,9 % του ΑΕΠ το 2020 και στο 153,6 % του ΑΕΠ το 2021.
- (15) Στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της μη συμμόρφωσης της Ιταλίας με τον κανόνα για το χρέος το 2019 και της σχεδιαζόμενης υπέρβασης του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι δεν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να συναχθεί συμπέρασμα σχετικά με το κατά πόσον πληρούται το κριτήριο του χρέους, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/97, ενώ δεν πληρούται το κριτήριο του ελλείμματος.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαρτίου 2020 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς οικονομικών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (Πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5).

⁽⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

- (16) Η πανδημία COVID-19 ασκεί πρωτοφανή πίεση στο εθνικό σύστημα υγείας, γεγονός που καταδεικνύει διαρθρωτικές αδυναμίες και την ανάγκη να αυξηθεί η ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης. Παρά το γεγονός ότι οι δαπάνες για την υγεία είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ένωσης, το ιταλικό σύστημα υγείας χαρακτηρίζεται από άκρως εξειδικευμένες και καλής ποιότητας καθολικές υπηρεσίες, ενώ σε γενικές γραμμές έχει καταφέρει να παράσχει προσιτή περίθαλψη. Ωστόσο, ιδίως κατά την έναρξη της πανδημίας COVID-19, ο κατακεραματισμός της διακυβέρνησης του συστήματος υγείας και ο συντονισμός μεταξύ των κεντρικών και των περιφερειακών αρχών επιβράδυναν την εφαρμογή ορισμένων μέτρων αναχαίτισης. Η αντίδραση των περιφερειακών συστημάτων υγείας στην κρίση βασίστηκε κυρίως σε μια εξαιρετική κινητοποίηση, ειδικότερα του εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας και των τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών. Η κινητοποίηση αυτή αντιστάθηκε τους περιορισμούς των υλικών υποδομών, τον περιορισμένο αριθμό των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και τις περιορισμένες επενδύσεις των προηγούμενων ετών για τη βελτίωση των δομών και των υπηρεσιών. Η κυβέρνηση κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για να μετριάσει τη διασπορά του ιού που ευθύνεται για τη νόσο COVID-19, να αποσυμφορήσει τα νοσοκομεία και να δημιουργήσει πρόσθετη ικανότητα περίθαλψης. Αναπτύσσεται πλέον μια πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική αναχαίτισης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφαλής επιστροφή στην παραγωγική δραστηριότητα. Εκτός από τη βελτίωση των διαδικασιών διακυβέρνησης και των σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων, οι πολιτικές για τη μετά την COVID-19 περίοδο θα πρέπει να αποσκοπούν στη μείωση του κενού δημόσιων επενδύσεων στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, η ανάπτυξη ενός στρατηγικού επενδυτικού σχεδίου θα είναι κείρας σημασίας για να βελτιωθεί η ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας και να διασφαλιστεί η συνεχής παροχή προσιτής περίθαλψης. Υπό το πρίσμα των τρεχουσών προβλέψεων για το εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη πολιτικών για την εξάλειψη των εμποδίων στην κατάρτιση, την πρόσληψη και τη διατήρηση του εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας.
- (17) Τα μέτρα αναχαίτισης που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19 έχουν ισχυρές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και τις κοινωνικές συνθήκες. Πριν από την κρίση, η κοινωνική κατάσταση βελτιωνόταν με αργούς ρυθμούς, μολονότι ο κίνδυνος της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού, η φτώχεια των εργαζομένων και η εισοδηματική ανισότητα παρέμεναν σε υψηλά επίπεδα και χαρακτηρίζονταν από σημαντικές περιφερειακές διαφορές. Δεδομένων του αντικτύπου της πανδημίας COVID-19 και των επακόλουθων συνεπειών της, θα πρέπει να ενισχυθούν τα δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής αναπλήρωση του εισοδήματος, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησης, μεταξύ άλλων για τα άτομα που αντιμετωπίζουν κενά ως προς την πρόσβαση σε κοινωνική προστασία. Η ενίσχυση της αναπλήρωσης του εισοδήματος και της στήριξης είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους εργαζομένους με άτυπες μορφές απασχόλησης και τα άτομα που βρίσκονται σε εύαλπτη κατάσταση. Η παροχή υπηρεσιών με στόχο την κοινωνική ένταξη και την ένταξη στην αγορά εργασίας είναι επίσης καθοριστικής σημασίας. Το νέο σύστημα ελάχιστου εισοδήματος, το οποίο χορήγησε κατά το προηγούμενο έτος παροχές σε περισσότερα από ένα εκατομμύριο νοικοκυριά (513 EUR κατά μέσο όρο), μπορεί να μετριάσει τις επιπτώσεις της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19. Ωστόσο, θα μπορούσε να βελτιωθεί η στήριξη που προσφέρει στις ευπαθείς ομάδες. Σε προσωρινή βάση, η κυβέρνηση θέσπισε ένα επιπλέον «εισόδημα έκτακτης ανάγκης» για τη στήριξη των νοικοκυριών που μέχρι στιγμής δεν είναι επιλέξιμα για το ελάχιστο εισόδημα. Τα άτομα που απασχολούνται στην παραοικονομία, ιδίως σε τομείς όπως η γεωργία, η βιομηχανία τροφίμων και η στέγαση, κινδυνεύουν επίσης να αντιμετωπίσουν κενά όσον αφορά την πρόσβαση σε κοινωνική προστασία και σε εισοδηματική στήριξη. Για να ανταποκριθεί στην πρόκληση αυτή, η κυβέρνηση χαλάρωσε πρόσφατα τους κανόνες για τη νομιμοποίηση του καθεστώτος απασχόλησης των αδήλων εργαζομένων και για την απόκτηση ή την παράταση αδειών διαμονής για τους εργαζόμενους μετανάστες. Οι αρνητικές δημογραφικές τάσεις και η διαρροή εγκεφάλων απειλούν επίσης να παρεμποδίσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές. Εκτός από τις δυσκολότερες συνθήκες της αγοράς εργασίας, η έλλειψη ποιοτικών υπηρεσιών αποτελεί παράγοντα πληθυσμιακής συρρίκνωσης στις νότιες περιφέρειες και στις αγροτικές περιοχές. Η βελτίωση της πρόσβασης στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες είναι κείρας σημασίας, ιδίως σε ένα πλαίσιο περιορισμένης κινητικότητας.
- (18) Από την έναρξη της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, η Ιταλία λαμβάνει μέτρα για να μετριάσει τις επιπτώσεις στην απασχόληση. Τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας (*Cassa integrazione*) έχουν διαδραματίσει μείζονα ρόλο, που αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον. Η επιλεξιμότητα έχει επεκταθεί ώστε να καλύπτει επίσης τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθώς και όλους τους οικονομικούς τομείς και τους εργαζομένους. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα χωριστό (προσωρινό) πρόγραμμα για τους αυτοαπασχολούμενους. Πριν από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας συνέχιζαν να βελτιώνονται. Το 2019 το ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 64 %, το υψηλότερο ποσοστό που είχε καταγραφεί ποτέ. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό εξακολουθούσε να είναι αισθητά χαμηλότερο από τον ενωσιακό μέσο όρο. Το ποσοστό ανεργίας ήταν σταθερά υψηλό, όπως και άλλοι δείκτες υποτονικότητας της αγοράς εργασίας, και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω σε 11,8 % το 2020 και να υποχωρήσει σε 10,7 % το 2021, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020. Το μερίδιο των συμβάσεων ορισμένου χρόνου ήταν επίσης υψηλό, μολονότι από τα μέσα του 2018 οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται είναι κυρίως μόνιμες. Όσον αφορά το μέλλον, προκειμένου να προωθηθεί μια βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη, καθοριστική σημασία έχει η ένταξη των οικονομικά μη ενεργών νέων ατόμων και των γυναικών στην αγορά εργασίας. Λήφθηκαν ορισμένα μέτρα για να ενισχυθούν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και να συνδεθούν καλύτερα με τις κοινωνικές υπηρεσίες, την εκπαίδευση ενηλίκων και την επαγγελματική κατάρτιση. Ωστόσο, η ικανότητα των υπηρεσιών αυτών να τοποθετούν εργαζόμενους σε θέσεις εργασίας παραμένει περιορισμένη και ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των περιφερειών. Η συμμετοχή των

εργοδοτών παραμένει επίσης οριακή. Ενόσω τα μέτρα αναχαίτισης αίρονται σταδιακά, οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας και η τηλεργασία μπορούν να στηρίξουν τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους. Για την αντιμετώπιση της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, η κυβέρνηση υιοθέτησε προσωρινά μέτρα για την εξισορρόπηση της ιδιωτικής και της επαγγελματικής ζωής, όπως η προώθηση της έξυπνης εργασίας και των ειδικών αδειών και η παροχή κουπονιών για τη φύλαξη παιδιών. Παρά τις πρόσφατες προσπάθειες, τα μέτρα για να προωθηθούν οι ίσες ευκαιρίες και οι πολιτικές για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, καθώς και η παροχή οικονομικά προσιτής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας και υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, παραμένουν ανεπαρκή και η συναρμολογία τους μη ικανοποιητική.

- (19) Η τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης καταδεικνύει επίσης ότι πρέπει να βελτιωθούν η ψηφιακή μάθηση και οι ψηφιακές δεξιότητες, μεταξύ άλλων για τους ενήλικες σε ηλικία εργασίας και για την εξ αποστάσεως μάθηση. Η επένδυση στην εκπαίδευση και τις δεξιότητες είναι καίριας σημασίας για την προώθηση μιας έξυπνης και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψης και για τη διατήρηση της πορείας προς την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Εν προκειμένω, τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εξακολουθούν να αποτελούν μείζονα πρόκληση για την Ιταλία. Υπάρχουν μεγάλα περιφερειακά χάσματα όσον αφορά την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, το δε ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου είναι πολύ πάνω από τον ενωσιακό μέσο όρο (13,5 % έναντι 10,3 % το 2019), ιδίως για τους μαθητές που έχουν γεννηθεί εκτός της Ένωσης (33 %). Σε ένα πλαίσιο περιορισμών της κινητικότητας, υπάρχει κίνδυνος να οξυνθούν οι περιφερειακές και εδαφικές ανισότητες. Υπό το πρίσμα αυτό, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι επενδύσεις στην εξ αποστάσεως μάθηση, καθώς και στις ψηφιακές υποδομές και τις δεξιότητες των εκπαιδευτών και των εκπαιδευομένων. Η Ιταλία έχει επίσης χαμηλότερο ποσοστό αποφοίτων στους τομείς των θετικών επιστημών και της μηχανικής σε σύγκριση με τον ενωσιακό μέσο όρο, το δε ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα (27,6 % το 2019). Επιπλέον, οι ιταλικές επιχειρήσεις επενδύουν λιγότερο, σε σύγκριση με ομόλογες χώρες, στην κατάρτιση των εργαζομένων τους στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών. Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα στην κατάρτιση είναι επίσης ανησυχητικό, δεδομένου ότι μειώνεται ο αριθμός των θέσεων εργασίας που απαιτούν χαμηλά προσόντα. Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επανειδίκευση παραμένουν όσο ποτέ άλλοτε ζωτικής σημασίας για τον εφοδιασμό των εργαζομένων με δεξιότητες συναφείς με την αγορά εργασίας και για την προώθηση της δίκαιης μετάβασης προς μια πιο ψηφιακή και βιώσιμη οικονομία.
- (20) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 έχει ενισχύσει την ανάγκη να στηριχθεί η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση. Η Ιταλία έχει θεσπίσει διάφορα συστήματα για τη στήριξη της ροής ρευστότητας στις επιχειρήσεις, μεταξύ άλλων βάσει του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (7). Η αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω συστημάτων, μεταξύ άλλων μέσω εγγυήσεων που διοχετεύονται από το τραπεζικό σύστημα, είναι καίριας σημασίας για να εξασφαλιστεί ότι επωφελούνται από αυτά όλες οι επιχειρήσεις, ιδίως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και οι επιχειρήσεις στους τομείς και στις γεωγραφικές περιοχές που πλήττονται περισσότερο, καθώς και οι καινοτόμες επιχειρήσεις. Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανθεκτικότητα του τραπεζικού τομέα. Οι άμεσες επιχορηγήσεις και τα κίνητρα για χρηματοδότηση μέσω της αγοράς μπορούν επίσης να στηρίξουν τη ρευστότητα των ΜΜΕ και των καινοτόμων επιχειρήσεων. Οι καινοτόμες επιχειρήσεις (συχνά χωρίς εξασφαλίσεις) αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε πιστώσεις, και η τρέχουσα κρίση θα μπορούσε να επιδεινώσει την κατάσταση. Η αναβολή καταβολής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης στο κράτος έχει βοηθήσει στη βελτίωση των ταμειακών ροών των επιχειρήσεων. Ωστόσο, θα πρέπει να αποφεύγονται οι καθυστερήσεις στις εγκεκριμένες πληρωμές, είτε από διοικήσεις σε επιχειρήσεις είτε μεταξύ επιχειρήσεων, καθώς αποτελούν τροχοπέδη για τη ρευστότητα όλων των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρότερων.
- (21) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Οι επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης θα είναι ιδιαίτερα σημαντικές για να υποστηριχθεί η ανάκαμψη και να αυξηθεί η μελλοντική ανθεκτικότητα. Η Ιταλία είναι ιδιαίτερα ευάλωτη σε ακραίες καιρικές και υδρογεωλογικές καταστροφές, όπως, μεταξύ άλλων, ξηρασίες και δασικές πυρκαγιές. Για τον μετασχηματισμό της Ιταλίας σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία θα απαιτηθούν σημαντικές ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, ιδίως όσον αφορά την παραγωγή νέας ανανεώσιμης ενέργειας, τις υποδομές ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Οι επενδύσεις με βάση την Πράσινη Συμφωνία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής καθορίζονται στο εθνικό σχέδιο της Ιταλίας για την ενέργεια και το κλίμα. Οι εν λόγω επενδύσεις είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της απειλής που αντιπροσωπεύει η κλιματική αλλαγή, ενώ παράλληλα διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στην ανάκαμψη της Ιταλίας και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητάς της. Οι επενδύσεις με βάση την Πράσινη Συμφωνία είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για να μειωθούν οι επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην ανθρώπινη υγεία στις πόλεις της Ιταλίας, ιδίως στη λεκάνη του Πάδου. Λόγου χάρι, η εφαρμογή πρωτοβουλιών βιώσιμης κινητικότητας, όπως η ανανέωση των τοπικών δημόσιων λεωφορείων, αποτελεί παράδειγμα για την αντιμετώπιση τόσο της συμφόρησης όσο και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Οι αδυναμίες που εμφανίζουν οι υποδομές για τη διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων, ιδίως στις νότιες περιφέρειες, έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην υγεία, με σημαντικό κόστος και απώλεια εσόδων για την οικονομία. Γενικότερα, η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή είναι σημαντική για όλες τις υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών υγείας. Για τον λόγο αυτό απαιτούνται στρατηγικές προσαρμογής. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων σχετικά με το περιβάλλον και την κλιματική

(7) ΕΕ C 911 της 20.3.2020, σ. 1.

αλλαγή, όπως οι υδρολογικοί κίνδυνοι, η βιώσιμη αστική κινητικότητα, η ενεργειακή απόδοση, η κυκλική οικονομία και ο βιομηχανικός μετασχηματισμός, αποτελούν ευκαιρία για τη βελτίωση της παραγωγικότητας με την αποφυγή, παράλληλα, μη βιώσιμων πρακτικών. Ταυτόχρονα, οι επενδύσεις σε τέτοια έργα μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διατήρηση της ανάκαμψης μετά την κρίση. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, που αποτελεί αντικείμενο πρότασης της Επιτροπής, για την περίοδο 2021-2027, θα μπορούσε να βοηθήσει την Ιταλία να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης ανά χώρα του 2020. Με τον τρόπο αυτό, η Ιταλία θα μπορέσει να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο το εν λόγω Ταμείο.

- (22) Η περίοδος ισχύος των μέτρων αναχαίτισης της νόσου COVID-19 υπογράμμισε τη σημασία που έχει η επένδυση στην ψηφιοποίηση της οικονομίας και ανέδειξε τη σπουδαιότητα των ψηφιακών υποδομών. Τα χαμηλά επίπεδα ψηφιακής έντασης και ψηφιακών γνώσεων των επιχειρήσεων στην Ιταλία, ιδίως των ΜΜΕ και των πολύ μικρών επιχειρήσεων, τις εμπόδιαν να προσφέρουν λύσεις ηλεκτρονικού εμπορίου και ρυθμίσεις τηλεργασίας, όπως και να παράσχουν και να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία κατά την περίοδο ισχύος των μέτρων αναχαίτισης. Η επένδυση στην ψηφιοποίηση και στις δεξιότητες μέσω της συνεχούς και έγκαιρης υλοποίησης στοχευμένων εθνικών πολιτικών είναι ουσιαστικής σημασίας για την ενίσχυση των ηλεκτρονικών επιχειρηματικών μοντέλων και τη διευκόλυνση της προσαρμογής των επιχειρήσεων, καθώς και για την τόνωση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η πρόσβαση σε ταχείες και αξιόπιστες ψηφιακές υποδομές έχει αποδειχθεί ότι είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση της παροχής βασικών υπηρεσιών στους τομείς της δημόσιας διοίκησης, της εκπαίδευσης, της υγείας και της ιατρικής, καθώς και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της επιδημίας. Η Ιταλία εξακολουθεί να υστερεί όσον αφορά την κάλυψη των αγροτικών περιοχών με την τεχνολογία της «οπτικής ίνας μέχρι την εγκατάσταση». Θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του κενού, καθώς και για την περαιτέρω ενθάρρυνση της κάλυψης με οπτική ίνα.
- (23) Για ένα σύστημα έρευνας και καινοτομίας με καλές επιδόσεις απαιτείται συνεχής, συνεκτική και τεκμηριωμένη στήριξη πολιτικής, σε συνδυασμό με επενδύσεις και επαρκές ανθρώπινο κεφάλαιο. Η τρέχουσα κρίση λόγω της νόσου COVID-19 έχει καταδείξει με σαφήνεια ότι πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η ταχεία ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ ερευνητών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε αποτελέσματα και στοιχεία χωρίς επιβάρυνση για τον χρήστη καθώς και της ανοικτής επιστήμης. Η ανοικτή επιστήμη, σε συνδυασμό με τη συνεργασία επιστημονικής κοινότητας και επιχειρήσεων, έχει σαφώς καθοριστική σημασία για τη διοχέτευση των αποτελεσμάτων της έρευνας στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων που απαιτούνται για τα εμβόλια και τα θεραπευτικά μέσα, στηρίζεται δε στα δυνατά σημεία της Ιταλίας στον τομέα της ιατρικής βιομηχανίας και έρευνας.
- (24) Έχει ζωτική σημασία να υπάρχει αποτελεσματική δημόσια διοίκηση ώστε να μην επιβραδύνεται η εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης. Η εκταμίευση των κοινωνικών παροχών, τα μέτρα ρευστότητας, η επίτευξη των επενδύσεων κ.λπ. ενδέχεται να μην είναι αποτελεσματικά αν προσκρούσουν σε εμπόδια στο επίπεδο του δημοσίου. Στις αδυναμίες περιλαμβάνονται οι χρονοβόρες διαδικασίες, μεταξύ των οποίων οι διαδικασίες που αφορούν την αστική δικαιοσύνη, το χαμηλό επίπεδο ψηφιοποίησης και η ασθενής διοικητική ικανότητα. Οι διαδικασίες και οι έλεγχοι πρέπει να διεκπεραιώνονται γρήγορα, σε ένα πλαίσιο όπου οι δημόσιοι πόροι αυξάνονται σημαντικά για τη στήριξη της οικονομικής δραστηριότητας. Πριν από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, η ψηφιοποίηση των δημόσιων διοικήσεων ήταν άنيση. Η επιγραμμική διάδραση μεταξύ των αρχών και του κοινού ήταν περιορισμένη. Το μερίδιο των διοικητικών διαδικασιών τις οποίες διαχειρίζονται οι περιφέρειες και οι δήμοι και οι οποίες είναι δυνατόν να αρχίσουν και να ολοκληρωθούν εξολοκλήρου ψηφιακά παραμένει μικρό. Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 φανέρωσε επίσης την έλλειψη διαλειτουργικότητας των δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών. Για να διευκολυνθεί η ικανότητα ανταπόκρισης της δημόσιας διοίκησης στις ανάγκες των επιχειρήσεων, πρέπει να βελτιωθούν και να απλουστευθούν οι τομεακοί κανονισμοί, ενώ παράλληλα πρέπει να αρθούν τα εμπόδια που εξακολουθούν να υπάρχουν στον ανταγωνισμό. Τέλος, ένα αποτελεσματικό δικαστικό σύστημα αποτελεί καίρια προϋπόθεση για μια ελκυστική και φιλική προς τις επενδύσεις και τις επιχειρήσεις οικονομία και θα έχει καθοριστική σημασία για τη διαδικασία ανάκαμψης, μεταξύ άλλων καθιστώντας δυνατή την εφαρμογή αποτελεσματικών πλαισίων διάσωσης και ανάκαμψης.
- (25) Ενώ οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που καθορίζονται στην παρούσα σύσταση («ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020») επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Αυτό περιλαμβάνει τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 σχετικά με τις οικονομικές πολιτικές που σχετίζονται με τις επενδύσεις. Όλες οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019 θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για το στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα μετριασμού και στρατηγικές εξόδου από την παρούσα κρίση.
- (26) Τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για να στηρίξει τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις είναι επίσης επωφελή για τη διατήρηση της κεφαλαιοποίησης και της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα στο τρέχον δύσκολο επιχειρησιακό περιβάλλον. Παρά τα μέτρα μετριασμού που λήφθηκαν, όπως η ευελιξία που επιδεικνύουν οι εποπτικές αρχές του τραπεζικού τομέα όσον αφορά την προληπτική εποπτεία, η πανδημία της νόσου COVID-19 αскеί επίσης πίεση στην ποιότητα των τραπεζικών στοιχείων ενεργητικού σε ολόκληρη την Ένωση, φαινόμενο που αναμένεται να συνεχιστεί κατά τις προσεχείς εβδομάδες και μήνες, μεταξύ άλλων στην Ιταλία. Οι προσπάθειες μείωσης των ΜΕΔ επηρεάζονται από το γεγονός αυτό αλλά και από την

επιβράδυνση της δικαστικής δραστηριότητας και των δραστηριοτήτων ρύθμισης απομειωμένων στοιχείων ενεργητικού. Εν προκειμένω, η προώθηση βιώσιμων λύσεων για βιώσιμους δανειολήπτες που έχουν πληγεί από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, μεταξύ άλλων με την αποφυγή της αυτόματης ενεργοποίησης νομικών διαδικασιών, αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού. Εν τω μεταξύ, η μέριμνα για την υποβολή ακριβών στοιχείων σχετικά με την υποβάθμιση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και η εξασφάλιση συνετών πιστοδοτικών κριτηρίων μπορούν επίσης να συμβάλουν στη στήριξη της λειτουργίας της δευτερογενούς αγοράς ΜΕΔ και να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες πρωτοβουλίες διάθεσης των ΜΕΔ.

- (27) Η αποτελεσματική πρόληψη και πάταξη της διαφθοράς μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ανάκαμψης της Ιταλίας μετά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19. Η διαφάνεια στον δημόσιο τομέα και οι ενισχυμένοι έλεγχοι κατά της διαφθοράς, ειδικότερα, μπορούν να αποτρέψουν τις απόπειρες του οργανωμένου εγκλήματος να διεισδύσει στην οικονομική και χρηματοοικονομική ζωή, να στρεβλώσει τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων και, γενικότερα, να εκτρέψει τους δημόσιους πόρους που απαιτούνται για την πραγματοποίηση επενδύσεων. Ταυτόχρονα, οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων θα πρέπει να παραμείνουν αποτελεσματικές, με την εξισορρόπηση της ανάγκης για σχολαστική παρακολούθηση με την ανάγκη τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων. Ο χρόνος εκδίκασης στα ποινικά εφετεία εξακολουθεί να εγείρει ανησυχίες, αλλά το Κοινοβούλιο εξετάζει επί του παρόντος εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις για τον εξορθολογισμό των ποινικών διαδικασιών. Η Ιταλία ενίσχυσε πρόσφατα το πλαίσιο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ωστόσο πρέπει να το ολοκληρώσει, μεταξύ άλλων και με την επιβολή κυρώσεων σε αιρετούς δημόσιους λειτουργούς σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων.
- (28) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων του 2020, η Ιταλία θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.
- (29) Ο στενός συντονισμός μεταξύ των οικονομιών στην οικονομική και νομισματική ένωση έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη ταχείας ανάκαμψης από τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ, η Ιταλία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές της εξακολουθούν να συνάδουν προς τις συστάσεις του 2020 για τη ζώνη του ευρώ και θα συντονίζονται με τις συστάσεις των άλλων κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την πολιτική καθοδήγηση από την Ευρωζώνη.
- (30) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή πρόβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ιταλίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 και τη συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς την Ιταλία τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνο τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Ιταλία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (31) Υπό το πρίσμα της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 και η γνώμη του (*) αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.
- (32) Υπό το πρίσμα της εμπειριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020 λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη να αντιμετωπιστεί η πανδημία COVID-19 και να διευκολυνθεί η οικονομική ανάκαμψη ως αναγκαίο πρώτο βήμα που θα επιτρέψει τη διόρθωση των ανισορροπιών. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2020 που αφορούν άμεσα την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών τις οποίες εντόπισε η Επιτροπή βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 4,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Ιταλία να μεριμνήσει το 2020 και το 2021 προκειμένου:

- να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, την ενίσχυση της οικονομίας και τη στήριξη της επακόλουθης ανάκαμψης· όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων· να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και την ικανότητα του συστήματος υγείας όσον αφορά τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας, τα ιατρικά προϊόντα κρίσιμης σημασίας και τις υποδομές· να ενισχύσει τον συντονισμό μεταξύ των εθνικών και των περιφερειακών αρχών.

(*) Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

2. Να παράσχει επαρκή αναπλήρωση εισοδήματος και πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, ιδίως για τους εργαζομένους με άτυπες μορφές απασχόλησης· να μετριάσει τις επιπτώσεις που έχει στην απασχόληση η κρίση λόγω της νόσου COVID-19, μεταξύ άλλων με την εφαρμογή ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας και την ενεργητική στήριξη της απασχόλησης· να ενισχύσει την εξ αποστάσεως μάθηση και τις δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών·
3. Να μεριμνήσει για την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων για την παροχή ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, μεταξύ άλλων σε ΜΜΕ, καινοτόμες επιχειρήσεις και αυτοαπασχολούμενους, και για την αποφυγή των καθυστερημένων πληρωμών· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει τις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως στην καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, στην έρευνα και την καινοτομία, στις βιώσιμες δημόσιες μεταφορές, στη διαχείριση των υδάτων και των αποβλήτων, καθώς και στην ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών για τη διασφάλιση της παροχής βασικών υπηρεσιών.
4. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα του δικαστικού συστήματος και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης.

Βρυξέλλες, 20 Ιουλίου 2020.

Για το Συμβούλιο
Η Πρόεδρος
J. KLOECKNER